

deri tager fejl. Det er vel sandt, at Mellemmanden vil have nogen Fordeel; men jeg troer ikke, at denne vil komme til at gaae ud over Bonden (Nei!). Skal den gaae ud over Nogen, saa vil den gaae ud over Lehnet; thi Lehnbesidderen vil naturligviis sælge for en billigere Priis, naar han sælger mange Gaarde paa eengang, end han vil sælge, naar han kun sælger en enkelt Gaard. Lad os tænke os et saadant Tilfælde. Sæt, at en Lehnbesidder f. Ex. for en Gaard paa 5 Tdr. Hartkorn vil have 2,500 Rbd., saa forudsætter jeg, at, naar han vil sælge 10 Gaarde, saa vil han maafløe lade sig nøie med 400 Rbd. pr. Td. Hartkorn. Bonden vilde da, naar han skulde kjøbe en enkelt Gaard af Lehnbesidderen, komme til at give 500 Rbd. pr. Td. Hartkorn; men, staaer Mellemmanden nu imellem, og hans Fordeel — jeg beder vel erindre det — er det at sælge sieblikketigt, saa vil Resultatet sikkerlig stille sig saaledes, at, medens Bonden ellers skulde give 500 Rbd. pr. Td. Hartkorn, vil han nu komme til at give ikke saalidet derunder, neppe mere end 450 Rbd., sandsynligviis ikke synderligt mere. Det er jo naturligt, at man ikke kan sige Saadant med nogen Visshed, idet man kun kan grunde det paa et Stjøn; men man kan dog begrunde det paa et Stjøn efter hvad der er passeret i saamange Tilfælde og efter hvad man daglig har for Die. Skulle Gaardene sælges enkeltviis efterhaanden, saa tør jeg nok sige, at Lehnbesidderen er den, der kan taale at holde længst ud, og han vil da tage mere; men, er Godset gaaet over i Mellemmandens Haand, saa kan man, hvis han ikke sælger snarest muligt, under den Forudsætning da, at han ikke har faaet det for godt Kjøb, at Godset forrenter sig, være sikker paa, at hans Bo snart vil komme under Auktionshammeren; thi det vil aldrig betale sig for ham ret længe; han vil have saa stort et Rente-

tab, at han vil flynde sig med, snarest muligt, indseende sin egen Fordeel, at afhænde det. De Mænd, der have kjøbt Bøndergods og villet spekulere derpaa, f. Ex. paa, at Gaardene skulde blive fæstledige, og saa sælge dem, have enten ikke holdt ud eller, hvis de have holdt ud, ere de komne under Skiftebehandling. Jeg skal forresten ikke videre indlade mig paa at forsvare disse Mellemmand eller paa at angribe dem; jeg troer, at de have været til overordentligt stort Gavn for Jylland. Jeg har aldrig i mine Dage befattet mig dermed; men jeg kender mange hæderlige og agtbare Mænd, der have befattet sig dermed og derved gavnnet overordentligt meget, saa at det vistnok er aldeles ubeføiet, naar man vil kaste Skygge paa dette Slags Handel mere end paa ethvert andet Slags Handel, og kalde den et Slagteri, eller dem, der besatte sig med den, „Slagtere“ osv. Det er af den samme ærede Landsthingsmand sagt, og jeg havde rigtignok mindst ventet en saadan Bemærkning fra den Side, at det slet ikke har nogen Hast, at det meget gjerne kan beroe. Jeg forstaaer ikke denne Bemærkning fra denne ærede Landsthingsmand. Det forekommer mig dog, at man burde flynde sig med paa en god Maade at fremme Selvetendom. Han har meent, at det slet ingen Hast har, at man gjerne kan lade det beroe, indtil Gaardene blive fæstledige. (Holberg: Nei! det har jeg ikke sagt.) Jo, den ærede Landsthingsmand yttrede sig omtrent saaledes. Han har sagt: Lehnbesidderen kan jo blive, indtil Gaardene blive fæstledige, og saa kan han jo sælge. Men jeg troer, at det vilde være den uheldigste Maade at fremme Selvetendom paa, at man vilde vente, indtil Gaardene bleve fæstledige. Min Overbeviisning er det, at det Heldigste er, at Gaarden sælges, netop medens den er bortfæstet, og netop til Fæsteren.